

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра фінансів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінанси страхових організацій

Освітня програма Фінанси, банківська справа і страхування

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа і страхування

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 16 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фінанси страхових організацій
Освітня програма	Фінанси, банківська справа і страхування
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа і страхування
Галузь знань	07 Управління і адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	3/5 ; 2/3 (скорочений термін навчання)
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/340

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни “Фінанси страхових організацій” є послідовне формування знань в галузі фінансів страхової діяльності, що дає студентам можливість використовувати їх у подальшій роботі за обраним фахом.

Основними цілями (завданнями) вивчення дисципліни “Фінанси страхових організацій” є вивчення сутності фінансів страховиків; порядку формування та розміщення страхових резервів і прибутку страховиків; порядку оподаткування і методик оцінки фінансового стану страховиків; фінансового моніторингу результатів діяльності страховиків.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської

справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання

ПРН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПРН09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН24. Демонструвати розуміння та використовувати у професійній діяльності законодавчі та нормативні документи з питань регламентації фінансової діяльності та фінансових відносин.

ПРН25. Використовувати на практиці методи оцінки вартості суб'єктів бізнесу та фінансових ризиків окремих господарських та фінансових операцій як у національній економіці, так і на міжнародному рівні.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сутність фінансів страховика та особливості їх організації.	Розуміти суть страхової компанії як суб'єкта підприємницької діяльності і специфічної фінансової установи. Знати сутність фінансів страхових організацій та необхідності їх державного регулювання. Розуміти структуру фінансових ресурсів страховика. Володіти навичками характеристики специфіки формування капіталу страхової компанії.	Тести, питання, кейси
2	Грошові надходження страховиків.	Розуміти сутність грошових надходжень страховиків та знати їх класифікацію. Розуміти природу страхових премій як головного джерела надходжень страхової організації від операційної діяльності. Пояснювати структуру інших надходжень страховиків від операційної діяльності. Проводити аналіз грошових	Тести, питання, кейси, практичні завдання

		надходжень страховиків від їх операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, інших доходів.	
3	Страхові резерви, їх склад та порядок формування.	Розуміти поняття страхових технічних резервів із загального страхування, математичних резервів та їх склад. Здійснювати аналіз страхових технічних резервів із загального страхування та математичних резервів, на основі чого використовувати методику їх формування у розрізі резервів премій, резервів збитків, інших видів технічних резервів, резервів довгострокових зобов'язань і резервів належних виплат страхових сум.	Тести, питання, практичні завдання
4	Розміщення страхових резервів.	Вміти пояснювати необхідність державного регулювання розміщення коштів страхових резервів та нормативи розміщення й інвестування коштів страхових резервів страховиків, що здійснюють загальне страхування, нормативи розміщення та інвестування коштів страхових технічних резервів страховиків, що здійснюють страхування життя. Володіти навиками застосування принципів розміщення коштів страхових резервів.	Тести, питання, практичні завдання
5	Прибуток страховика, його формування та розподіл.	Розуміти сутність прибутку страхової організації та його складових. Здійснювати аналіз економічної природи прибутку страхової компанії, порядку його визначення від страхової діяльності, а також його напрямків розподілу.	Питання, самостійна робота
6	Оподаткування страховиків.	Вміти пояснювати систему оподаткування страхових організацій в Україні та методику оподаткування страховиків згідно з Податковим Кодексом; знати процедуру заповнення декларації з податку на доходи (прибуток) страховика та її зміст.	Питання, практичні завдання/ розрахункова робота
7	Оцінка фінансового стану страховика.	Розуміти поняття фінансового стану страховика. Вміти аналізувати фінансовий стан страховика, використовуючи показники фінансової надійності та чинників, що її забезпечують; оцінювати платоспроможність страхової компанії. Розуміти методику оцінки страховика за тестами раннього попередження.	Питання, практичні завдання/ Захист розрахункова ї роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	5
Семінарське заняття	25
Самостійна робота	5
Індивідуальне завдання	15
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1		1									5
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5								25
Самостійна р-та												5						5
Індивідуальні завдання													7	8				15
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5		5	7	8		50		100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	<p>Наявні навчально-методичні матеріали: навчальний посібник; силабус, методичні рекомендації до практичних, семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи тощо.</p> <p>Для навчання використовується мультимедійне обладнання: проєктори для презентацій та інтерактивний сенсорний монітор, MultitouchTable.</p> <p>Навчальний процес забезпечується інформаційними, навчальними, методичними ресурсами, розміщеними на платформі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/, наявністю корпоративної пошти. Функціонують комп'ютерні класи, наукова бібліотека університету з бездротовим (wi-fi) та доступом до мережі Інтернет, ресурси якої доступні через сайт університету: http://lib.pnu.edu.ua/, http://lib.pnu.edu.ua/elibrary.php., електронний репозитарій: http://lib.pu.if.ua:8080/ ; платформа pu.webex.com</p>
-----------------------------------	--

Література:

1. Фінанси страхових організацій : [навч. посібник] / С. О. Кропельницька – Івано–Франківськ, Прикарпатський національний університет ім.В.Стефаника. – 2022. – 245 с.
2. Закон України “Про страхування”. Введено в дію Постановою ВР № 86/96-ВР від 07.03.96, із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України “Про страхування” – 2021. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/216655.html>
4. Господарський кодекс України з коментарями: Науково-практичні коментарі URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/hku/85-hku/2908-353.html>.
5. Про господарські товариства : Закон України в редакції від 17.06.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#n19>.
6. Податковий кодекс України. Закон України 2755-VI в редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
7. Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 173 07.06.2018 № 850. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18>.
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України. – 2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
9. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя: Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004 № 3104. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>.
10. Про затвердження Методики формування резервів із страхування життя : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 27.01.2004 № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-04#n16>.
11. Кропельницька С.О. Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Фінанси страхових організацій” для студентів денної і заочної форми навчання спеціальності “Фінанси, банківська справа і страхування” – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2021. – 72 с.
12. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник / І. Г. Аберніхіна, І. Г. Сокиринська – Дніпро: Пороги, 2019. - с. 198.
13. Світлична О.С., Сташкевич Н.М. Управління фінансами страхових організацій: Навч. пос. Одеса: Атлант, 2015. 258 с.
14. Клепікова О. А., Поліщук С. О., Сарамков О. А., Нечай Д. В. Аналіз головних показників фінансової стійкості страхової компанії з використання імітаційного моделювання // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія «Економічна». 2019. Вип. 96. С. 80-94.
15. Маршук Л., Плахтій В. Особливості оподаткування страхових компаній в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Молодий вчений. 2019. №

3 (67). С. 443-447.

16. Матвійчук Л. Державне регулювання розміщення коштів страхових резервів // Вісник Хмельницького національного університету. Серія “Економічні науки”. 2015. № 3. Т. 3. С. 152–156.
17. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. – 221 с. – (Серія «Бізнес. Економіка. Фінанси»)
18. Баранов А., В. Баранова О. Фінанси страхових організацій. Практикум: [навч. посіб.]. К. : КНЕУ. 2012. - 215 с.
19. Нагайчук Н., Гончаренко О. Фінанси страхових компаній: [навч. посіб.]. К. : УБС НБУ. 2010. 527 с.
20. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій: [навч. посіб.]. К. : КНЕУ. 2007. 328 с.
21. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
22. Офіційний веб-сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/>
23. Департамент нагляду за страховим ринком трансформовано в Департамент нагляду за ринком небанківських фінансових послуг. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/departament-naglyadu-za-strahovim-rinkom-transformovano-v-departament-naglyadu-za-rinkom-nebankivskih-finansovih-poslug>
24. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
25. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
26. Офіційна сторінка Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com/>

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра фінансів, вул. Шевченка, 57 , ауд. 801. Тел. +38 (0342) 55-32-32 e-mail: kfin@pnu.edu.ua сайт: https://kfin.pnu.edu.ua
Викладач	к.е.н., доц. Кропельницька С.О.
Контактна інформація викладача	svitlana.kropelnytska@pnu.edu.ua +38(098)2835169

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<ul style="list-style-type: none"> - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».
Пропуски занять (відпрацювання)	Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат, есе, тести тощо).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	5 додаткових балів на екзамені за участь у міжнародних конференціях з публікацією тез.
Неформальна освіта	Можливість зарахування додаткових 10 балів до іспиту за проходження профільних курсів на платформі Coursera, Udemy, інші, відповідно до прийнятих до зарахування в університеті.

Викладач _____

доц. Крпельницька С.О.